

Prijímacia skúška zo SLOVENSKEHO JAZYKA A LITERATÚRY

Šk. rok 2022/2023

1. kolo – 2. termín

Kód žiaka:

Prečítaj si text:

Ukážka č.1 MICHAEL FARADAY (1791 – 1867) V ZAJATÍ ORTUTI

Vedec Michael Faraday objavil elektromagnetickú indukciu, magnetické a elektrické siločiaru a chemické názvoslovie obohatil o termíny anóda, katóda, elektróda a ión. Stal sa pre vedu významnou osobnosťou, hoci nemal matematické vzdelanie a vo svojich prácach nikdy nepoužíval vzorce. **Ako 24-ročný sa zamestnal ako asistent v chemickom laboratóriu londýnskeho kráľovského inštitútu.** Uskutočnil množstvo pokusov, ktoré sa mu stali osudnými. Experimentoval s kyselinami, chlóróm a niektoré búrlivé pokusy mu značne poškodili zrak. Okrem toho pracoval s množstvom jedovatých prvkov. Na sklonku života trpel chronickou otravou ortuťou, čo sa prejavilo úpornými bolesťami hlavy, málokrvnosťou a psychickými problémami. Trpel závratmi a výpadkami pamäti. Na sklonku života napísal jednému zo svojich priateľov: „Pamäť ma silne opúšťa, takže si nemôžem spomenúť na závery, ku ktorým som včera dospel, musím si niekoľkokrát opakovať sled svojich myšlienok. Ani zapisovanie mi nepomáha...“

- 1. Aké povolanie mal Michael Faraday?**
a) Bol chemikom. b) Bol fyzikom.. c) Bol analytikom d) Bol matematikom.
- 2. Čo spôsobilo vedcovi stratu pamäti?**
a) Experimenty s kyselinami a chlóróm. c) Závraty, bolesti hlavy a málokrvnosť.
b) Práca s jedovatými prvkami, napr. ortuťou. d) Niektoré búrlivé pokusy.
- 3. Aké vzdelanie chýbalo Michaelovi Faradayovi?**
a) matematické b) jazykové c) technické d) praktické
- 4. Zvýraznená veta v ukážke č.1 je**
a) jednoduchá rozvitá dvojčlenná c) jednoduchá rozvitá jednočlenná
b) jednoduché súvetie prirad'ovacie d) jednoduché súvetie podrad'ovacie
- 5. Ktorými slovo tvornými postupmi vznikli slová elektromagnetická, londýnsky, málokrvnosť, jedovatý?**
a) skladaním a spájaním c) iba odvodzovaním
b) odvodzovaním a spájaním d) skladaním a odvodzovaním
- 6. Ktorá z uvedených viet obsahuje príslovkou času?**
a) Nikdy nepoužíval vzorce. c) Pamäť ma silne opúšťa.
b) Zamestnal sa ako asistent. d) Pokusy sa mu stali osudnými.
- 7. Vyberte možnosť, v ktorej uvedené gramatické kategórie zodpovedajú slovesu vo vete: Pamäť ma pomaly opúšťa.**
a) 3. os., sg., prít. čas, oznam. spôsob, činný rod, dokonavý vid
b) 3. os., sg., prít. čas, oznam. spôsob, činný rod, nedokonavý vid
c) 3. os., sg., bud. čas, oznam. spôsob, trpný rod, nedokonavý vid
d) 3. os., sg., prít. čas, oznam. spôsob, trpný rod, nedokonavý vid
- 8. Ktoré gramatické kategórie zodpovedajú slovesu v tejto vete? Naša dedina by bola bývala ešte krajšia.**
a) prítomný čas, oznam. spôsob
b) minulý čas, podmieň. spôsob
c) minulý čas, oznamovací spôsob
- 9. Knihy boli jeho veľkou láskou. Uvedená veta je:**
a) dvojčlenná úplná b) jednočlenná slovesná c) dvojčlenná neúplná

10. V ktorej možnosti sú všetky slová napísané gramaticky správne?
 a) s mojím otcom, prišiel dvakrát, rizoto z húb, šikovní spolužiaci;
 b) nový tip automobilu, skončil siedmy, vyhral tri krát, para sičí;
 c) k mojím rodičom, v starom hotely, pekné bývanie, po ôsmych rokoch;
 d) štvor násobný víťaz, vysieť na stene, ryziko podnikania, dobiť hrad.
11. Ktoré zo slov vzniklo iným slovotvorným postupom ako zvyšné tri?
 a) neskoro
 b) domček
 c) vyhrabať
 d) vodohospodárstvo
12. V ktorej z možností sú správne doplnené chýbajúce hlásky nasledujúcich viet?
Majstrovstvá sveta v krasokorču-ovaní mali neb-valé ohlas-. Nadšen- -ratislavsk- diváci, znám- svoj-m stál-m záujmom o tento biely šport, boli schopn- do noci sledovať v-kony pretekárov.
 a) ľ, ý, í, ý, B, í, y, í, y, ý, ý,
 b) ľ, ý, y, í, b, í, í, í, y, í, ý,
 c) l, ý, y, í, B, í, y, í, y, í, ý
 d) l, ý, y, y, b, í, í, í, y, ý, ý,
13. Ktorá z viet je dvojčlenná neúplná?
 a) Milí rodičia!
 b) Cesty boli zaviate snehom.
 c) V neďalekom hrade straší.
 d) Položte perá!
14. Ktorý z pojmov je vysvetlený nesprávne?
 a) komunikácia = dorozumievanie
 b) gestikulácia = pohyby tela
 c) mimika = pohyby tváre
 d) biografía = životopis
15. Doplň vo vetách i/í a y/ý.
 1. Pri prvom dome ma priv....tal ps... štekot.
 2. Všetci sme ak....si spokojn....
 3. Cestou do dediny upúťali moju pozornosť divé kačk.... a hus.... .
 4. Erika si vyšla so svoj...mi príbuznými do prírody.
 5. Kdesi na haluz..... sa skr....la s.....korka.
 6. V decembr.... bývajú dlhé večer..... .
 7. Dospel sa medzi sebou škriepili.
 8. Chcel by som vidieť egyptské p ramídy.
 9. Na stanicu došiel medzi prv....mi.
 10. Zabudnut..... sa oddal žiaľu.
16. 16. Označ vetu, v ktorej je nevyjadrený podmet.
 a) Na oblohe sa zjavili hviezdy.
 b) Obloha sa zatiahla.
 c) Pozri sa na oblohu!
 d) Trblietavá obloha je čarokrásna.
17. V ktorej z daných možností sú všetky uvedené slová synonymá k slovu obrovský?
 a) vypasený, nízky, tlstý
 b) mohutný, impozantný, gigantický
 c) vysoký, statný, obludný
 d) majestátny, odpudivý, objemný
18. Označ rad slov, v ktorých je správne použitá samohláska ä.
 a) mäso, pozvä, mäkký, najmä
 b) holúbä, pätoro, úpätie, zväčša
 c) mäťoda, zväz, väzy, žriebä
 d) päšť, bremäno, päť, pamäť
19. Označ slová, ktoré vznikli skladaním.
 a) zverokruh, barometer, delostrelec, vodotlač, stromoradie
 b) sírovodík, motokára, telovýchova, spálenisko, prírodoveda
 c) kolotoč, manometer, svedectvo, hlavolam, kabaret
20. Označ abstraktné podstatné mená.
 a) boj, moc, hlad, čaj, hluk, kotúľ
 b) energia, lenivec, jachta, hrom, noha
 c) žiaľ, plač, bolesť, smiech, bôľ, pokoj
 d) mrak, kraj, lúč, prach, hokej, sila

Prečítaj si text:

Ukážka č.2 UNIVERZITA V MESTE NA DUNAJI

Páni študenti po prvý raz zasadli do lavíc na jeseň roku 1467. Veľa o nich nevieme, lebo písomnosti Istropolitany, akými sú univerzitné matriky a iné zoznamy poslucháčov, sa nám nezachovali. To však vieme, že nová univerzita mala ctižiadosť v 1. rade začať výučbu na všetkých štyroch fakultách. Zaiste najviac študentov sedelo na fakulte prvej, filozofickej, ktorú vtedy nazývali artistickou. Nie preto, že by sa tam cvičilo na visutej hrazde, ale preto, že každý jej poslucháč musel ovládať „sedem umení“, po latinsky septem arte. Prvé tri umenia – gramatiku, dialektiku a rétoriku – sa naučil už na strednej škole, ďalšie štyri – geometriu, aritmetiku, astronómiu a základy hudby a spevu – na filozofickej fakulte. Kto sa zaoberal všetkými 7 slobodnými umeniami a zložil z nich prísne (rigorózne) skúšky, bol už človekom pomerne vzdelaným. V spoločnosti, kde len málo ľudí vedelo čítať a rátať sotva na prstoch, bol spôsobilý vykonávať i náročnejšie zamestnania. A kto chcel mať ešte vyššie vzdelanie, mohol sa po skončení artistickej fakulty zapísať na fakultu právnickú, lekársku alebo teologickú. V stredovekej spoločnosti nechýbali ľudia, ktorí absolvovali všetky fakulty. Boli naozaj vynikajúci vzdelanci a učenci svojej doby.

(Matúš Kučera: Slovensko v dobách stredovekých – upravené, skrátené)

21. Ktoré z tvrdení vyplýva z ukážky č.2?

- a) Vyučovanie na Istropolitane sa začalo už v 14. storočí.
- b) Právnická fakulta sa v stredoveku nazývala artistická fakulta.
- c) V stredovekej spoločnosti boli skoro všetci ľudia vzdelaní.
- d) Gramatiku, dialektiku a rečníctvo sa naučili už stredoškólači.

22. Ukážku č. 2 možno zaradiť k štýlu.

- a) náučnému
- b) publicistickému
- c) umeleckému
- d) hovorovému

23. Ktoré z tvrdení nevyplýva z ukážky č.2?

- a) Po absolvovaní artistickej fakulty mohli študenti študovať na teologickej fakulte.
- b) O dejinách Istropolitany sa dozvedáme z univerzitných matrik a zoznamov.
- c) Pomenovanie filozofickej fakulty v stredoveku pochádzalo z latinčiny.
- d) Zakladatelia novej univerzity chceli začať vyučovanie na všetkých fakultách.

24. Posledná veta v ukážke č.2 je:

- a) jednoduchá rozvitá
- b) jednoduchá holá
- c) jednoduché podrad'ovacie súvetie
- d) jednoduché prirad'ovacie súvetie

25. Ktoré z uvedených slov sa skloňuje podľa vzoru ulica?

- a) výučbu
- b) škole
- c) písomnosti
- d) lavíc

26. V ktorej z možností sú všetky podstatné mená v rovnakom páde?

- a) na svetle, po oblohe, ku stolu, v meste
- b) nad hradom, medzi horami, pod autom, pred sadom
- c) o miesto, cez prestávku, pre dieťa, podľa knihy
- d) za knihy, za nevestou, za poplatok, za plotom

27. V ktorej z možností majú všetky prídavné mená spoločný vzor?

- a) veselá, korytnačia, zajtrajší
- b) trstinový, priateľský, vlčí
- c) mobilný, samostatný, čestná
- d) sestričkina, pávia, ostrá

28. Ktorý žánr zodpovedá nasledujúcemu textu?

Dňa 12. júna 2023 o 14.00 hod. sa uskutoční v klubovni SPŠ technickej stretnutie začínajúcich novinárov.

- a) zápisnica
- b) správa
- c) inzerát
- d) oznámenie

29. Ktoré frazeologické spojenie vyjadruje, že niečo ide dobre, ľahko?

- a) Ide to ako v lete na saniach.
- b) Ide to ako po masle.
- c) Má maslo na hlave.

30. Aký je človek, o ktorom hovoríme, že si nevidí ďalej od nosa?

- a) obmedzený
- b) so slabým zrakom
- c) namyslený, pyšný
- d) veľmi dobroprajný

31. Označ, v ktorej možnosti je uvedená personifikácia.
- a) Záhrada je už dávno pokosená. c) Má srdce z kameňa.
b) Tento deň je ako z rozprávky. d) Vietor dnes v noci spí.
32. Označ možnosť, v ktorej sú uvedené frazeologické jednotky.
- a) strácať pôdu pod nohami, mať podrezaný jazyk, vidieť všetkých svätých;
b) stratiť novú ceruzku, mať dobrú sestru, vidieť krajinu z okna vlaku;
c) doniesť triednu knihu, nájsť kreditnú kartu, objednať minerálnu vodu;
d) kúpiť nákladné auto, vypnúť elektrický prúd, predat' písací stroj.
33. Ktorá z viet nie je napísaná umeleckým štýlom?
- a) Chladná hmla si tichšie líhala na zem. c) Z dýzy prúdi voda veľkou rýchlosťou na lopatky.
b) Oblôčik vydychoval ustáté svetlo. d) Pohojdávajú sa v náručí jemného vánku.
34. Ktorý z výrokov je príslovím?
- a) Akoby jeden druhému z oka vypadol. c) Margita muchám vrece rozväzuje.
b) Čuší ako voš pod chrastou. d) Komu niet rady, tomu niet pomoci.
35. Ktoré dvojice slov sú združené pomenovania?
- a) odľahlý kút, minerálna voda c) úzka brána, široký trávnik
b) živý plot, neskorá večera d) železničná stanica, rozvrh hodín
36. Ktorý z nasledujúcich znakov je charakteristický pre bájkú?
- a) mravné poučenie vyplývajúce z príbehu
b) vyjadrovanie rôznych predstáv o vzniku života
c) pochmúrny dej podfarbený satirou
37. Hlavná postava literárneho diela je postava:
- a) ktorú si v diele čitateľ najviac obľúbi c) okolo ktorej sa sústreďuje dej
b) ktorá má viac kladných než záporných povahových vlastností d) ktorá do deja zasahuje len okrajovo
38. Cieľom vecnej literatúry je:
- a) podať svoje subjektívne stanovisko c) sprostredkovať umelecký zážitok
b) presne poskytnúť určitú informáciu d) pobaviť, rozveseliť, rozosmiať čitateľa
39. Anton Bernolák uzákonil prvý spisovný jazyk v roku:
- a) 1787 b) 1877 c) 1777 d) 1843
40. Čo je to beletria?
- a) krátka humorná poviedka c) umelecká literatúra
b) odborná literatúra d) krátka satirická báseň
41. Prečítaj si text. Ktorý žánr zodpovedá uvedenému textu?
9. júla 2022 sa na bratislavskom Hlavnom námestí predviedlo niekoľko desiatok spevákov ľudových piesní. Bratislavčania i ostatní návštevníci hlavného mesta si tak mohli spríjemniť teplý letný podvečer.
- a) inzerát b) oznámenie c) správa d) plagát
42. V ktorej možnosti sú všetky pojmy charakteristické pre povest'?
- a) fantázia, reálny základ, epika
b) fantázia, tragický koniec, próza
c) vymyslený základ, fantázia, epika
d) reálny základ, personifikácia, lyrika
43. Z hľadiska členenia slovnej zásoby zaradíme slovo kamoš medzi
- a) cudzie slová c) neologizmy
b) slangové slová d) zastarané slová